

PROGRAM ROZVOJA OBCE
TERIAKOVCE
2016 - 2025

Obsah

ÚVOD	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	8
1.1 Analýza vnútorného prostredia	8
Priestorové usporiadanie obce.....	9
Historický potenciál	10
Demografické pomery	11
Vzdelávanie	13
Kultúra, šport a voľný čas	13
Zdravotné a sociálne služby	14
Bývanie.....	14
Služby.....	14
Základné ekonomické ukazovatele obce	15
Samospráva	16
Dopravná infraštruktúra	16
Technická infraštruktúra	17
Súčasný stav životného prostredia	18
Rekreácia	18
1.2 Analýza vonkajšieho prostredia	19
1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia.....	24
SWOT analýza	24
1.4 Ex-post analýza	28
2. STRATEGICKÁ ČASŤ	33
2.1 Prioritné oblasti	34
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ	37
3.1 Prioritná oblasť č.1	38
3.3 Prioritná oblasť č. 3	41

3.4 Prioritná oblasť č. 4	42
4. IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ	44
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	44
4.2 Monitoring.....	45
4.2 Informovanosť a publicita	48
5. FINANČNÁ ČASŤ	49
5.1 Indikatívny finančný plán.....	49
ZÁVER.....	51

ÚVOD

Názov	Program rozvoja obce Teriakovce na roky 2016 – 2025
Územné vymedzenie	Obec Teriakovce
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PRO:	19.1. 2016
Dátum platnosti:	2016 - 2025
Verzia	1.0

Program rozvoja obce Teriakovce na obdobie 2016 - 2025 (ďalej PRO Teriakovce 2016-2025) je strednodobý rozvojový dokument obce, ktorým sa obec pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

PRO Teriakovce 2016-2025 pozostáva z:

- a) **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- d) **implementačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, a
- e) **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Tabuľka č.1 - Zámer spracovania PRO

Názov dokumentu	Program rozvoja obce Teriakovce na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	S pomocou externých odborníkov na spracovanie.
Riadenie procesu spracovania	Dokument bol spracovaný v zmysle platnej legislatívy a metodiky na spracovanie PRO. Riadiaci tím pozostával z členov externého spracovateľského kolektívu. Na vypracovaní jednotlivých častí PRO sa v zmysle metodiky podieľali aj členovia troch pracovných skupín, kde boli zastúpení poslanci obce ako členovia odborných komisií, pracovníci obecného úradu a vybraní zástupcovia občianskej spoločnosti v obci.
Obdobie spracovania	Obdobie spracovania: 30.08.2015 – 15.12.2015
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie boli financované z vlastných zdrojov obce.
Informácie	www.teriakovce.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Program rozvoja obce (PRO) je hlavný strategický dokument obce a určuje jej koncepčný a systematický rozvoj v horizonte 5 – 10 rokov.

Dosiahnutie strategického cieľa PRO presahuje hranice jedného volebného obdobia. Z tohto dôvodu bol PRO spracovaný uplatnením princípu partnerstva v súlade s Metodikou pre spracovanie PRO (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, február 2015) a metodológiou OECD s názvom „Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR“ z roku 2009. PRO obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepčných dokumentov: Národná stratégia regionálneho rozvoja (máj 2014), priority Prešovského samosprávneho kraja, Regionálna integrovaná územná stratégia a Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2009 – 2015.

Pod pojmom partnerstvo sa chápe spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja. Sociálno-ekonomickými partnermi sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyšší územný celok, susedné obce, mikroregión, ktorého je obec členom, a iné fyzické a právnické osoby s potenciálom ovplyvniť rozvoj obce na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Potreba vypracovať nový PRO obce na obdobie 2016 – 2025 vyplýva zo zmien v obci v období platnosti pôvodného programu a tiež zo zmeny legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja). PRO umožní obci pripraviť sa na čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie v období 2014 – 2020 na základe Partnerskej dohody SR a nastaví dlhodobé smerovanie obce.

Tabuľka č. 2 - Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2020	Nadnárodná	www.eu2020.gov.sk
Partnerská dohoda na roky 2014 - 2020	2020	Nadnárodná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	Národná	www.mindop.sk
PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2009 – 2015	2015	Regionálna	www.enviroportal.sk www.po-kraj.sk
Územný plán VÚC PSK	-	Regionálna	www.po-kraj.sk
PHSR obce Teriakovce na roky 2003-2014	2013	Miestna	www.teriakovce.sk
ÚP obce Teriakovce v platnom znení vrátane zmien a doplnkov	-	Miestna	www.teriakovce.sk
Programový rozpočet obce na roky 2015 - 2018	2017	Miestna	www.teriakovce.sk
Záverečné účty obce za roky 2007 - 2013	-	Miestna	www.teriakovce.sk
Program odpadového hospodárstva obce na roky 2010 – 2015	2015	Miestna	www.teriakovce.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Proces vypracovania PRO bol zabezpečený nasledujúco:

- riadenie: externý spracovateľ
- pracovná skupina pre oblasť sociálnych služieb, cestovného ruchu, infraštruktúry a životného prostredia
- zapojenie verejnosti prostredníctvom verejného prerokovania PRO

Počas prípravy PRO bol na webovom sídle a úradnej tabuli obce oznam o spracovaní PRO s možnosťou žiadať viac informácií priamo od povereného pracovníka obecného úradu, prípadne s možnosťou kontaktovať externého spracovateľa PRO. Pracovné skupiny sa podieľali na pripomienkovaní analytickej časti a spolupracovali pri tvorbe ostatných ťažiskových častí PRO. Návrh PRO bol na záver verejne prerokovaný v priestoroch obecného úradu.

Tabuľka č. 3 - Harmonogram spracovania PRO

Termín (2015)	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Implementačná časť					
Finančná časť					
Záver					

Zdroj: vlastné spracovanie

PRO rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Analýza vnútorného prostredia

Analytická časť obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce Teriakovce s väzbami na širšie územie. Zobrazuje základné údaje, situačnú analýzu historickej, geografickej, hospodárskej, kultúrnej, sociálnej a technickej oblasti, analýzu väzieb strategických dokumentov, analýzu realizovaných investičných opatrení a SWOT analýzu.

Tabuľka č. 4 - Základné údaje o skúmanom území:

Kraj:	Prešovský kraj
Okres:	Prešov
Región:	Šariš
Nadmorská výška:	355 m.n.m
Súradnice:	48°59'22"S 21°18'35"V
Rozloha:	3, 2 km ² (320 ha)
Obyvateľstvo:	651 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	203,44 obyv/km ²
Prvá písomná zmienka:	1385
PSČ:	080 05
ŠÚJ:	525 286
EČV:	PO
Tel. predvoľba:	+421-51

Zdroj: OcÚ Teriakovce

Obec Teriakovce sa nachádza v okrese Prešov v Prešovskom kraji. Rozprestiera sa medzi dvoma potokmi, ktoré sú tzv. hranicou medzi obcou Šalgovík a obcou Ruská Nová Ves. Na juhozápadnej strane obec Teriakovce susedí s mestskou časťou Solivar. Zo severovýchodu susedí s obcou Vyšná Šebastová. Obec leží smerom na východ od krajského mesta Prešov. Vzdušnou čiarou

asi 4 až 5 km, po ceste 6 km. Obec sa začína na konci vicinálnej cesty (odbočka) Solivar - Ruská Nová Ves - Teriakovce. Priemerná nadmorská výška predstavuje 450 m (rozsah 400 - 550 m). V katastri prevládajú hnedé lesné pôdy, severnú časť tvoria súvislé lesné porasty, ktoré naznačujú začiatok Slánskych vrchov. Územie odvodňujú potoky Šebastovka a Baracky.

Teriakovce sa nachádzajú v ťažisku osídlenia najvyššej úrovne Košicko – prešovského medzinárodného významu s dominantným postavením v Karpatskom euroregióne, so základným terciárnym centrom osídlenia mesta Prešov, ktoré okolo svojho ťažiska osídlenia vytvára možnosti pre vznik suburbanných zón s prihliadnutím na ich stupeň sociálno-ekonomického rozvoja. Obec je zároveň v západnej polohe v dostupnej vzdialenosti s oblasťou rozvoja nadregionálnych súvislostí a dobudovania multimodálneho koridoru číslo V, západo – východného koridoru Bratislava – Žilina – Prešov – Košice, t.z. rozvojovej osi 1.stupňa Žilinsko – podtatranskej rozvojovej osi Žilina – Martin – Poprad – Prešov.

Priestorové usporiadanie obce

Obec Teriakovce má charakter koncovej obce pri hradskej so založenou sieťou dopravnej a technickej infraštruktúry. Priestorové usporiadanie územia obce pozostáva z priestorovej štruktúry a to obytného územia, zmiešaného územia centra obce, kde je predpokladaná prestavba a dostavba, výrobného územia, územia rekreácie - športu a ostatného územia.

Pôvodná zástavba obce sa rozvíjala okolo cesty III/0681, ktorá tvorí historickú kompozičnú os obce. Trasa tejto cesty je aj budúcou hlavnou kompozičnou osou obce a bude spĺňať zároveň funkciu hlavnej zbernej komunikácie v obci. Na túto východno – západnú kompozičnú os vo východnej časti bola prirodzene umiestnená v súčasnosti nová lokalita rodinných domov. V západnej časti obce sa južným smerom rozvíja vedľajšia južná kompozičná os v trase cesty III/0684 v smere na Solivar s navrhovanými lokalitami rodinných domov, ako súčasť obytného územia.

Historicky obec nadväzuje v rámci sídelnej štruktúry a socioekonomických aspektov na mesto Prešov, najmä z dôvodu dostupnosti pretože majú spoločnú hranicu katastrov. Obec Teriakovce sa nachádza v suburbannom pásme mesta Prešov v jeho priamom kontakte, čo vytvára vhodné podmienky pre umiestnenie aktivít najmä bytovej výstavby pre pokrytie záujmu mesta a tým aj dobrú možnosť vytvorenia kapacít ľudských zdrojov pre rozvoj výrobnjej sféry a využitia týchto daností pre rozvoj obce prepojením na aktivity mesta Prešov. Zmiešané územie je vytvorené plochou kultúrnym domom v centrálnej polohe v dobrom stavebnotechnickom stave a budovou Pohostinstva s dobrou pešou dostupnosťou z celej obce.

Dominantnou stavbou je rímskokatolícky kostol v centrálnej časti obce. Kostol a s nim súvisiaci areál je pamiatkovo chránený, v blízkosti je starý cintorín.

V severnej časti obce je umiestnený nový obecný cintorín, ktorý sa bude ďalej rozvíjať severným smerom.

Vo východnej zastavanej časti obce nachádza sa hospodársky dvor, ktorý dnes už len z časti plní svoju pôvodnú funkciu. Na území tohto hospodárskeho dvora je v súčasnosti funkčný chov ošípaných a areál pily. Územný plán navrhuje na časti tohto hospodárskeho dvora plochu výroby, skladov a skládok, čo vytvára komplex výrobného územia.

Rekreačné územie je novovytvárané v riešení územného plánu vo východnej časti obce s plochami rekreačnými a športovými.

Tabuľka č. 5 - Využitie pôdneho fondu v katastri obce Teriakovce

Celková výmera katastrálneho územia obce - spolu (m2)	3 200 000
orná pôda (m2)	1 874 096
záhrada (m2)	95 620
ovocný sad (m2)	0
trvalý trávny porast(m2)	316 483
lesný pozemok (m2)	428 256
vodná plocha (m2)	96 017
zast. plocha a nádvorie (m2)	192 212
ostatná plocha (m2)	195 572

Zdroj: OcÚ Teriakovce

Historický potenciál

Teriakovce vznikli z iniciatívy zemanov Teriakovcov koncom 13., prípadne začiatkom 14. storočia. V 14. storočí dali zemanovia postaviť murovaný ranogotický kostol, ktorý trval do 18. storočia. Teriakovce patrili tamojším zemanom aj v 15.-16. storočí, hoci v 16. storočí väčšina dediny patrila aj spríbuzneným zemanom Langovcom, Niomarkaiovcom, Komorníkovcom, a iným.

Sedliacke domácnosti okrem richtárovej boli v roku 1427 zdanené daňou kráľovi od 8 port, takže Teriakovce boli malou dedinou. Neskôr postupne väčšina sedliakov strácala užívané pozemky a sedliaci upadali medzi želiarov. Majetky zaberali zemanovia. V rokoch 1543, 1567 a 1588 zdanili od dvoch, jednej a pol, resp. jednej porty, pričom v roku 1567 tu hospodárili len 4 sedliacke domácnosti, všetky na polovičných usadlostiach. V uvedených rokoch tu žili štyri,

sedem a tri želiarske domácnosti. V 80.-90. rokoch 16. storočia sa tu usadili nové rodiny, lebo v roku 1600 stálo v sídlisku 13 obývaných domov. Pravda, z toho boli dve-tri kúrie miestnych zemanov. V sídlisku bol aj kostol a fara, možno i škola.

Koncom 16. storočia boli Teriakovce stredne veľkou dedinou. Väčšinu ich obyvateľov tvorili poddaní, ale žili tu aj zemianske rodiny a osadenstvo fary.

Asi pred 150-timi rokmi bola obec rozsiahla. Väčšina chotára patrila zemepánovi Péchymu, ktorý tu síce nebýval, ale mal tu liehovary a patrila mu aj vodný mlyn.

V strede dediny, pri ceste, stojí malý kostolík, ktorý dal vybudovať zemepán. Patrónom je svätý Michal. Obyvatelia obce sa s obetavosťou ujali renovácie svojho kostola. V roku 1924 sa miestny veriaci podujali a zorganizovali, že obnovia vežu a strechu, čo sa im úplne podarilo. Pomoc poskytol statkár A. Ardo z Ľubotíc, keďže sa stal majiteľom lesného majetku rozkladajúceho sa v chotári obce, a tak daroval drevo na obnovenie kostola. Teraz je už úplne zrenovovaný.

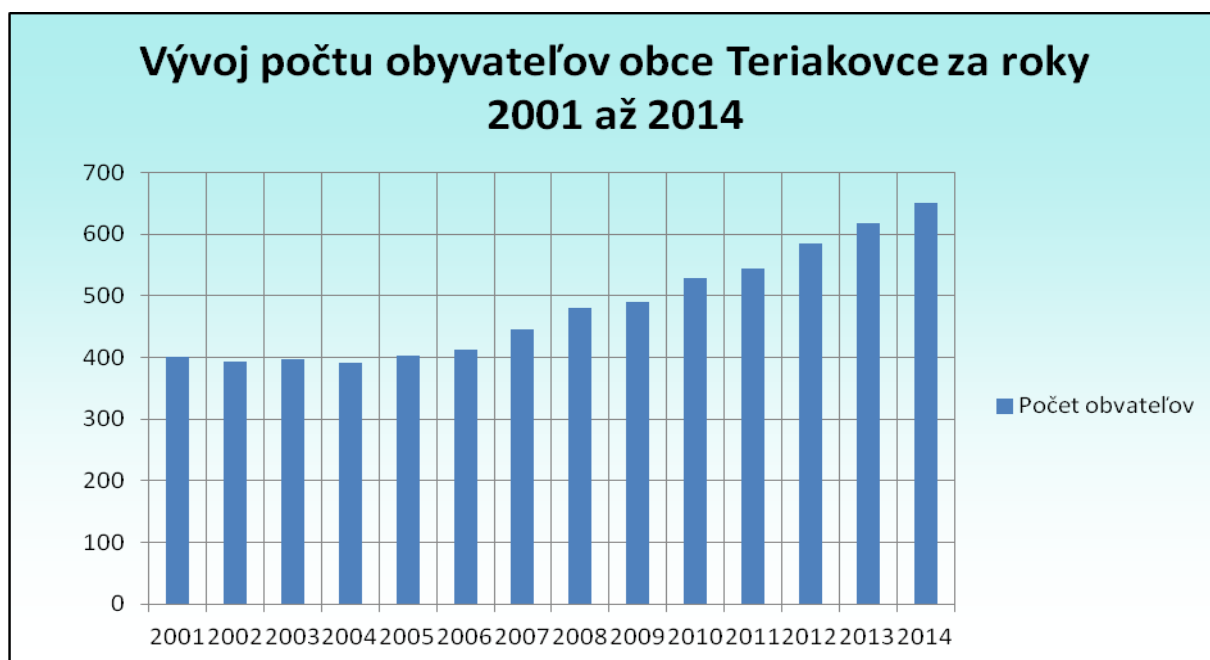
Demografické pomery

V obci Teriakovce žilo k 31.12.2014 651 obyvateľov, z toho 331 žien a 320 mužov. Úroveň hustoty zaľudnenia v obci predstavuje 203,44 obyvateľa/km². Viac ako 95% obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti.

Vývoj počtu obyvateľov sa v poslednom desaťročí vyznačuje stabilným nárastom. Tento nárast je spôsobený najmä vďaka súčasnému trendu suburbanizácie, prejavujúcemu sa odchodom mestského obyvateľstva do prímestských zón. V roku 2014 bolo v Teriakovciach 7 živonarodených detí a 2 zomretí. Pod celkový medziročný nárast obyvateľstva v počte 34 občanov sa tak podpísal príchod nových obyvateľov. V roku 2014 sa ich prisťahovalo 35 a odišlo 6.

Vďaka spomínanej suburbanizácii sa Teriakovce dokážu vyhýbať na Slovensku rozšírenému fenoménu starnutia populácie. V roku 2014 žilo v Teriakovciach 143 ľudí v predproduktívnom veku (22 %), 444 ľudí v produktívnom veku (68 %) a 64 občanov v poproduktívnom veku (10%). Z uvedených údajov vyplýva, že v obci prevažuje predproduktívna zložka obyvateľstva nad poproduktívnu, čo pozitívne vplýva na celkovú populačnú štruktúru.

Graf č. 1

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 6 - Obyvatelia obce Teriakovce podľa veku a pohlavia

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	446	481	490	529	545	584	617	651
Muži	234	250	253	267	275	292	306	320
Ženy	212	231	237	262	270	292	311	331
Predproduktívny vek (0-14)	96	107	105	116	121	128	140	143
Produktívny vek (15-64)	301	327	340	365	371	396	419	444
Poproduktívny vek (65 a viac)	49	47	45	48	53	60	58	64

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 7 - Celkový prírastok obyvateľstva obce Teriakovce za roky 2007-2014

Rok	Narodení	Zomretí	Prírodný prírastok (úbytok)	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné saldo	Celkový prírastok
2007	5	3	2	39	7	32	34
2008	6	6	0	37	2	35	35
2009	8	4	4	14	9	5	9
2010	12	2	10	33	4	29	39
2011	6	2	4	22	21	1	5
2012	9	6	3	45	9	36	39
2013	8	5	3	34	4	30	33
2014	7	2	5	35	6	29	34

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prognóza

Z pohľadu budúceho vývoja súčasná demografická štruktúra Teriakoviec vytvára predpoklady pre ďalší mierny rast počtu obyvateľov v obci, vzhľadom na blízkosť krajského mesta Prešov a pokračujúci trend suburbanizácie. Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený nielen reprodukciou obyvateľstva, ale i možnosťami a rozsahom bytovej výstavby. Obec má obmedzené možnosti v prípadnej výstavbe nájomných bytov i keď pre individuálnu bytovú výstavbu má možnosti realizácie rekonštrukcie, prípadne výstavby už na existujúcich rod. domoch, ktoré sú v súčasnosti neobývané, ale chátrajúce. To by aspoň z časti vyriešilo problematiku migrácie mladých obyvateľov obce do mesta a tiež uspokojilo prípadné zvýšené potreby na bývanie. Keďže ľudia v súčasnosti hľadajú možnosti bývania v tichšom vidieckom prostredí, možno počítať s pokračujúcim prílevom obyvateľov. Na tieto účely je však potrebné pokračovať vo vytváraní dostatočného zázemia (infraštruktúry), inak môže migračný prírastok obyvateľstva zaznamenať stagnáciu.

Vzdelávanie

Výchovu a vzdelávanie detí v predškolskom veku zabezpečuje v obci Materská škola Teriakovce. V prevádzke je jedna heterogénna trieda s celodennou výchovou a vzdelávaním. Škola zabezpečuje vzdelávanie podľa Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0. Počet zamestnancov školy je 5, z toho sú 2 pedagogickí a 3 nepedagogickí zamestnanci. Zriaďovateľom materskej školy je obec Teriakovce, riaditeľkou Mgr. Jana Ivanková. Školu v súčasnosti navštevuje 23 detí. Budova materskej školy sa nachádza na cirkevnom pozemku, na ktorom je malé ihrisko s preliezkami. Stravovanie detí je zabezpečené v školskej jedálni.

V obci sa nenachádza prevádzka základnej ani strednej školy. Školopovinné deti navštevujú základné a stredné školy v Prešove. Ich prepravu do a zo školy zabezpečuje Dopravný podnik mesta Prešov prostredníctvom školských spojov.

Kultúra, šport a voľný čas

Spoločenský a kultúrny život zabezpečuje obec v spolupráci s obecným zastupiteľstvom. Každoročne organizuje podujatia ako je Deň obce, obecný ples alebo nohejbalový a stolnotenisový turnaj a akcie pre ako oslavy Mikuláša, karneval a oslavu dňa detí. V obci sa nachádza kultúrny dom s viacúčelovou sálou so 150 stoličkami a javiskom s výmerou cca 60 m².

Súčasťou kultúrneho domu je knižnica s knižným fondom cca 1 400 kníh. Obec od roku 1945 vedie kroniku obce. Na kultúrnospoločenskom živote obce sa okrem pracovníkov kultúrneho domu podieľa tiež detský tanečný súbor.

Na území obce Teriakovce sa nachádza pôvodne ranogotický rímskokatolícky kostol sv. Michala, ktorý bol v roku 1742 barokovo prestavaný. Stavba kostola je zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako národná kultúrna pamiatka pod číslom 10759/0 a je chránená spolu so svojim areálom. Pozornosť si zaslúžia aj voľne stojace kríže na území obce, ktoré sú vždy pamätníkmi miestnych udalostí v histórii obce a aj keď nie sú zapísané v zozname pamiatkového fondu kultúrnych pamiatok sú súčasťou kultúrneho dedičstva obce.

Zdravotné a sociálne služby

V obci neexistujú zdravotnícke zariadenia. Zdravotnícka starostlivosť pre občanov je poskytovaná formou primárnej, sekundárnej a následnej zdravotníckej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach v meste Prešov. Obec nedisponuje zaradením pre seniorov ani opatrovateľskou službou.

Bývanie

V obci dominuje rodinná domová zástavba s počtom 210 domov. Obec má schválený územný plán v rámci zastavaného územia a rieši stavebný rozvoj s dôrazom na obytnú výstavbu rodinných domov a nízkopodlažnú bytovú výstavbu. Nakoľko obec nemá dostatočné prostriedky na rozvoj bytového fondu, vo väčšine prípadov sa uskutočňuje výhradne z prostriedkov jednotlivých domácností.

Služby

Ponuka služieb v obci je vzhľadom na jej veľkosť obmedzená. Nachádzajú sa tu 2 kostoly, pohostinstvo a futbalové a multifunkčné a ihrisko.

V obci okrem obecného úradu nesídli žiadne iné inštitúcie zabezpečujúce výkon verejnej správy. Za vyššou občianskou vybavenosťou zameranou na administratívu, obchod, služby, ubytovanie a stravovanie dochádzajú obyvatelia Teriakoviec do blízkeho krajského mesta Prešov. V obci sa v súčasnosti neposkytujú ubytovacie služby.

Pohrebné služby v obci sú zabezpečované na jednom cintoríne v severnej zastavanej časti obce s výmerou pozemku 3 300 m²

Základné ekonomické ukazovatele obce

Príjmy obce presahujú výdavky, obec je schopná tvoriť rezervu. Toto vytvára dobré predpoklady pre investičné akcie v obci v najbližších rokoch a tiež intenzívne čerpanie dotácií zo štrukturálnych fondov v období 2014 – 2020. Obec v rozpočtovom hospodárení dodržala § 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý stanovuje povinnosť zostaviť rozpočet obce ako vyrovnaný. Rozpočet obce je rozdelený do programov, ktoré sú každoročne percentuálne hodnotené. Obec v súčasnosti nie je zaťažená úverom.

Tabuľka č. 8 - Rozpočet obce Teriakovce za roky 2013 a 2014

Prehľad rozpočtov obce v tis. €					
Rok	Príjmy		Výdavky		Výsledok hospodárenia
	Rozpočet	skutočnosť	Rozpočet	skutočnosť	
2009	129 850	131 552	145 500	147 455	- 15 900
2010	278 430	282 306	228 450	233 755	48 551
2011	500 822	218 513	212 059	219 413	- 900
2012	905 720	905 552	859 958	857 652	47 900
2013	731 962	728 572	771 962	768 388	- 38 916
2014	2 896 241	3 492 147	2 869 903	3 433 774	58 373

Zdroj: OcÚ Teriakovce

Štruktúra ekonomickej základne obce je profilovaná jednotlivými odvetviami. Obec má diverzifikovanú štruktúru hospodárstva, i keď existuje rezerva na rast rozmanitosti ekonomických aktivít v obci a to hlavne v oblasti cestovného ruchu a agroturistiky.

Tabuľka č. 9 - Zoznam významnejších podnikateľských subjektov so sídlom alebo prevádzkou v obci

Názov	Činnosť
ADAPTIVE AUTOMATION, s. r. o.	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov

CETERA, s.r.o.	Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti i. n.
FECHO, s.r.o	Obrábanie
HEBY Prešov s.r.o.	Kopírovanie, príprava dokumentov a ostatné špecializované pomocné administratívne činnosti
POVAŽAN, Róbert, Ing. - Media Consult	Reklamné agentúry
GORÉJ, Ján - G-TECH	Elektrická inštalácia
JURAŠEK, Ján - JGS - SLOVTER	Výstavba obytných a neobytných budov
JURAŠEK, Róbert	výroba chleba; výroba čerstvého pečiva a koláčov
JURTRANSPEK spol. s r.o.	Výroba ostatných výrobkov z dreva; výroba výrobkov z korku, slamy a prúteného materiálu
ZAKUŤANSKÝ, Ľubomír - ZAKSTOL	Výroba ostatná stavebnostolárska a tesárska
MT PROGRAMMING, s. r. o.	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov
TRY TEC, s.r.o	Architektonické činnosti

Zdroj: vlastné spracovanie

Samospráva

V obci vykonáva svoju činnosť Obecný úrad Teriakovce s dvoma administratívnymi pracovníkmi. Najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom obce je starosta. Rozhodovacím orgánom v najdôležitejších otázkach života obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré tvorí 5 poslancov volených tak ako starosta obce v priamych voľbách.

Dopravná infraštruktúra

Obec Teriakovce je na cestnú sieť napojená prostredníctvom cesty III. triedy v smere Prešov - Prešov m. č. Solivar. - Teriakovce, alebo Prešov - Prešov m. č. Šalgovík - Teriakovce

Cestnú dopravnú sieť sídla tvoria:

- Cesta III/0681
- Miestne komunikácie (spojovacie a obslužné)

Pre obyvateľov obce je cestná osobná hromadná doprava zaistená autobusmi MHD, ktoré premávajú po trase Prešov – Solivar – Teriakovce a späť. V obci sa nachádzajú 4 obojstranné autobusové zastávky na ceste III/0681. Na konci obce sa nachádza otočka pre autobusy.

V obci je v súčasnosti nedostatok parkovacích miest. Vozidlá parkujú prevažne na voľných prielukách pozdĺž komunikácii. Pred objektmi občianskeho vybavenia v súčasnosti sa v obci nachádzajú parkoviská s celkovou kapacitou 17 osobných automobilov a menšie spevnené plochy, slúžiace pre dopravnú obsluhu týchto objektov. V obci sa nachádza 1 garáž pre nákladné auto – požiarna zbrojnica v objekte obecného úradu.

V obci nie je v súčasnosti segregovaná cyklistická doprava. Územný plán nerieši jej segregáciu ani po ceste III. triedy ani po miestnych komunikáciách. Cyklistická doprava v obci Teriakovce je využívaná za účelom dochádzky k objektom občianskeho vybavenia, do zamestnania a za účelom cykloturistiky. Je realizovaná po miestnych komunikáciách a po ceste III/0681 a III/0684, ktorá sa v meste Prešov prostredníctvom ciest III/0682 a III/0683 napája na cestu I/68. Z cesty I/68 sú prístupné niektoré cyklistické cesty Karpatská cyklocesta a Slánska cyklomagistrála.

Osobná i nákladná doprava pre obyvateľov obce Teriakovce je zabezpečovaná traťou číslo 188 ŽSR Kysak – Prešov – Plaveč. Najbližšia stanica je v meste Prešov, ktorá je od obce vzdialená 5 km. Osobná hromadná doprava obyvateľov obce na železničnú stanicu je zabezpečovaná autobusmi MHD Prešov.

Technická infraštruktúra

Obec je elektrickou energiou napájaná pomocou 5 transformátorov o celkovej kapacite 1250 kVA a to 3x 250 kVA, 1x 400 kVA a 1x 100 kVA. Elektrickou energiou je napojených 100% obývaných domácností.

Telefónne spojenie v obci je napojené podzemným vedením na uzlovú telefónnu ústredňu v Prešove. Obec je taktiež pokrytá signálom v sieti mobilných operátorov a to T – Mobile, O2 ako aj Orange. Signál v sieti oboch mobilných operátorov je na postačujúcej úrovni. Internet v obci je dostupný cez sieť pevnej linky T – Comu, ako aj cez mobilnú sieť oboch operátorov.

Plynofikácia obce bola ukončená v roku 1998 a momentálne je na rozvod zemného plynu napojených 95 % domácností.

Na rozvod pitnej vody je napojených 95 % domácností, rozvody pitnej vody boli spustené do prevádzky v mesiaci december roku 1999 .

Obec disponuje funkčnou verejnou kanalizáciou .

V Teriakovciach je zavedený separovaný zber odpadu.

Súčasný stav životného prostredia

V obci sa nenachádza žiadna priemyselná prevádzka, ktorá by svojou činnosťou podstatne ovplyvňovala kvalitu životného prostredia v obci. Znečisťovanie sídla vzniká len zadymovaním obytnej zóny spaľovaním dreva a uhlia, ktoré sa používa na vykurovanie rodinných domov. Problémy v obci spôsobujú obyvatelia, ktorí odpad nevyvážajú na miesta pre tento účel zriadené, ale vytvárajú čierne skládky odpadu. Likvidácia týchto skládok odpadu stojí obec každoročne nemalé finančné prostriedky. V katastrálnom území obce sa nenachádzajú významné prírodné pamiatky. Biocentrá ani biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu sa v území nenachádzajú. Ostatné územie nadväzujúce na zastavanú časť obce je charakterizované poľnohospodárskou pôdou.

Rekreácia

Hlavným rekreačným priestorom v blízkosti riešeného územia je XI. rekreačný krajinný celok v rámci Prešovského kraja Slánske vrchy, ktoré má charakter kľudovej zóny, kde je potrebné tento stav rešpektovať. Má vhodné podmienky pre letnú a zimnú turistiku v prírodnom prostredí. Obec Teriakovce má predpoklad vytvorenia rekreačného zázemia pre mesto Prešov pre rozvoj doplnkových funkcií cestovného ruchu. Zároveň je možné prepojenie viacerých susediacich katastrov, predovšetkým s obcou Ruská Nová Ves pre rekreáciu a vidiecku turistiku. Možnosť zvyšovania ubytovacích kapacít cestovného ruchu priamo v zastavanom území obce je spojené s využívaním miestnej infraštruktúry a tam lokalizovaných stravovacích, pohostinských, obchodných iných doplnkových služieb turistickými návštevníkmi v navrhovanom rekreačno-sportovom areáli.

K najviac uplatňovaným formám dynamickej turistiky patrí pešia turistika. Realizácia turistických aktivít ako nástupu do priestoru Slánskych vrchov – potenciálu rekreácie a

cestovného ruchu prispieva k vytvoreniu sezónnych a nesezónnych pracovných miest. Predovšetkým prielomové údolia vodných tokov Barackého a Šalgovického potoka a naň nadväzujúci zalesnený masív Slánskych vrchov poskytuje široké možnosti nenáročných turistických vychádzok a relaxácie v prírodnom prostredí. Naproti tomu krajinná štruktúra západnej časti riešeného územia s dominantne zastúpenou veľkoblokovou ornou pôdou nie je z pohľadu turistického návštevníka veľmi atraktívna. Samotná obec má vhodné lokalizačné predpoklady ako východisko peších turistických a cykloturistických výletov predovšetkým vo väzbe na obec Ruská Nová Ves. Riešeným územím hlavné turistické trasy značených turistických chodníkov neprechádzajú. Pre pešiu turistiku v riešenom katastrálnom území obce Teriakovce slúžia len turisticky neznačené chodníky po poľných a lesných cestách. Katastrom obce prechádza turistický značená cyklotrasa z Prešova smerom na Podhradí.

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach: 1. európska legislatíva a stratégie; 2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR a 3. regionálne stratégie Vyššieho územného celku.

Na prvej, európskej úrovni, je smerodajná predovšetkým Stratégia „Európa 2020“, ktorou sa riadi filozofia a zameranie zdrojov z európskych štrukturálnych fondov pre obdobie 2014 – 2020. Na základe tejto stratégie totiž musí Európska únia dodržiavať jednotný tematický prístup. Priority a ciele tejto stratégie premietla vláda SR do Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020. Stratégia Európa 2020 má tri hlavné ciele:

1. Inteligentný rast (Inovácie, Vzdelávanie a Digitálna spoločnosť)
2. Udržiateľný rast (Klíma, Energetika a Mobilita, Konkurencieschopnosť)
3. Inkluzívny rast (Zamestnanie a zručnosti, Boj proti chudobe)

Kľúčovými cieľovými hodnotami stratégie sú:

- Zamestnanosť: zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku 20-64 rokov, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších a lepšieho začlenenia migrantov
- Výskum a vývoj: zvýšiť investície do výskumu a vývoja a inovácií podnikov

- Zmena klímy a energetická udržateľnosť: znížiť emisie skleníkových plynov o 20% v porovnaní s úrovňou z roku 1990, zvýšiť podiel OZE o 20% na konečnej spotrebe energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 20%
- Vzdelávanie: znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním na 40%
- Boj proti chudobe: znížiť podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby 25%

Na druhej, štátnej úrovni je okrem platnej legislatívy (napr. v oblasti regionálneho rozvoja, zákon o obecnom zriadení a pod.) určujúca Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Tá obsahuje okrem iného aj stratégiu pre Prešovský samosprávny kraj. Vzhľadom k tomu, že v čase spracovania PRO obce nie k dispozícii aktuálny PHSR VÚC, použili sme informácie pre tretiu úroveň vonkajších vplyvov (regionálna úroveň) informácie z Národnej stratégie regionálneho rozvoja. Národná stratégia bude zároveň určujúca aj pri tvorbe aktualizácie PHSR kraja na najbližšie obdobie (posledné PHSR kraja má platnosť do roku 2015).

Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja je Prešovský samosprávny kraj prevažne vidiecky, pomaly rastúci región SR, s dlhodobo nadpriemernou nezamestnanosťou, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a konkurencieschopný, rozvíjajúci sa mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou a Ukrajinou

Hlavné disparity PK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby;

- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne; - nevyhovujúca štruktúra/koncentrácia priemyslu; - zaostávajúce miestne hospodárstvo;

- nízka produktivita práce v sektore priemyslu;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania v oblasti služieb;
- nedobudovanie siete inštitúcií poskytujúcich služby podnikateľom;
- nedostatočné využívanie e-služieb, chýbajúca koordinácia využitia súčasných prenosových služieb a nerozvinuté e-služby (nielen verejné);
- nedostatočný koncepčný prístup k využívaniu potenciálu pre turizmus;
- nízka produktivita práce v sektore služieb;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia, nedostatočná a nejednotná rozvinutosť medzinárodnej a regionálnej informačnej siete;
- nedostatočne vybudovaná infraštruktúra rýchlostných komunikácií;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny; 94 - pomalý rozvoj dopravnej infraštruktúry;
- vysoká energetická náročnosť kľúčových odvetví regionálnej ekonomiky;
- nedostatočné investície do tvorby krajiny a protipovodňovej ochrany;
- nedostatočná pozornosť ekologickým záťažiam;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nedostatočná kvalita (dostupnosť, efektívnosť) všetkých typov vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania; - nízka miera využívania nových, inovatívnych programov na podporu zamestnanosti, vrátane financovania týchto aktivít;

- nízka miera využívania pracovných síl;
- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných; - značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- pretrvávajúci trend vysokého podielu dlhodobo nezamestnaných vo vybraných sociálnych skupinách; - pretrvávajúca nízka adaptabilita pracovnej sily;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja PK:

v pôdohospodárstve

- vhodné podmienky pre rozvoj ekologického poľnohospodárstva a lesného hospodárstva v rámci SR; v priemysle
- rozvoj EKO priemyslu a čistých technológií najmä v MSP;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;
- budovanie regionálnych inovačných centier (RIC) so zameraním na transfer inovácií, zelenú ekonomiku a ekologické technológie

v službách

- atraktívny potenciál a zvyšujúci sa záujem o turizmus;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach;
- zakladanie rodinných firiem v oblasti služieb a rozvoj telepráce na zvýšenie zamestnanosti;

- existujúca sieť poradenských a podporných inštitúcií pre malých a stredných podnikateľov;
- rozvíjajúci sa systém podpory MSP (inkubátory, informačné a poradenské služby);

v technickej infraštruktúre

- dostatočný potenciál pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie;
- vysoký dopravný potenciál, výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie na nové trhy; - vysoký podiel chránených území k celkovej rozlohe
- atraktívne prírodné prostredie

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoký podiel stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva/možnosť profesijnej mobility;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- vytvorenie metropolitného centra Košice – Prešov;
- schopnosť obojstrannej komunikácie obyvateľstva v prihraničných oblastiach, cezhraničná spolupráca.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že PK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v turizme a vybraných odvetviach priemyslu. Dôsledkom tohto vývoja môže byť ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu a spomaleniu jeho ekonomického rastu. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie PK nízka.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda PK je tvorená priaznivou demografickou štruktúrou, kvalitným životným prostredím, strategickou polohou na hranici troch krajín a hraničiacom pásme EÚ,

prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom a predpokladmi pre rozvoj novej zelenej ekonomiky vo vzťahu k rozvoju vidieka a kľúčových tradičných odvetví.

1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia

SWOT analýza

Analýza SWOT je spôsob náhľadu na zistenia sociálno-ekonomickej analýzy v štyroch rôznych kategóriách: silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby. Silné a slabé stránky vychádzajú z vnútorných podmienok obce (vnútorné faktory), príležitosti a hrozby sú externé udalosti a trendy, ktoré predstavujú šance alebo prekážky, ktoré ovplyvňujú miestny rozvoj (vonkajšie faktory). Zo silných stránok a príležitostí vyplývajú faktory rozvoja obce. Zo slabých stránok a ohrození vyplývajú kľúčové zápory obce. Na základe faktorov rozvoja a záporov obce je možné navrhnúť programovú štruktúru stratégie rozvoja.

Tabuľka č. 10 - SWOT analýza Sociálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Blízkosť okresných miest a krajského mesta s množstvom odborných lekárskeho zariadení ✓ Existencia predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Existujúce športové plochy a areály školy ✓ Blízka dostupnosť stredných odborných škôl ✓ Blízka dostupnosť vysokých škôl a univerzít ✓ Existencia športovísk v obci ✓ Existencia národných kultúrnych pamiatok v obci	✓ Zlý technický stav budovy predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Nedostatočné materiálne technické vybavenie predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Zlý technický stav budovy kultúrneho domu, knižnice ✓ Absencia spolkov a záujmových združení ✓ Absencia prírodného amfiteátra v obci ✓ Zlé materiálne technické zabezpečenie športovísk v obci ✓ Absencia športových klubov v obci
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Vytváranie nových pracovných príležitostí ✓ Rozvoj nových druhov sociálnych služieb ✓ Zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby ✓ Možnosť Výstavby a rekonštrukcie vhodných priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb ✓ Rekonštrukcia školskej infraštruktúry v obci ✓ Dobudovanie a vybavenie športových,	✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu kultúrnych zariadení ✓ Nezáujem obyvateľstva o voľnočasové aktivity ✓ Nezáujem obyvateľov o prácu v spolkoch ✓ Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre ✓ Nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhov športov

športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci ✓ Skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov ✓ Podpora talentov v oblasti športu ✓ Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu ✓ Obnova a doplnenie knižničného fondu	
--	--

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 11 - SWOT analýza Hospodárska oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Predpoklady rozvoja pešej turistiky ✓ Predpoklady rozvoja cykloturistiky ✓ Predpoklady rozvoja agroturistiky ✓ Blízkosť turistických atrakcií, historických pamiatok a rekreačných oblastí ✓ Dobré pokrytie signálom všetkých operátorov ✓ Kvalitná sieť miestnych komunikácií ✓ Kvalitná sieť chodníkov pre peších	✓ Neexistujúce ubytovacie zariadenia ✓ Slabá ponuka reštauračných služieb ✓ Neexistujúce služby cestovného ruchu ✓ Absencia informačných služieb a propagačného materiálu ✓ Nevyužívanie prírodného potenciálu pre cestovný ruch ✓ Nedobudovaná a neoznačené turistické chodníky, cykloturistické a bežecké trasy ✓ Nedostatočne rozvinutá sieť základných a doplnkových služieb ✓ Nutnosť dochádzania za službami
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Vytvorenie nových pracovných príležitostí ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU ✓ Podpora malých a stredných podnikateľov v oblasti CR zo strany štátu ✓ Výstavba turistických chodníkov ✓ Výstavba náučných turistických chodníkov ✓ Výstavba cyklotrás ✓ Zakladanie partnerstiev v oblasti cezhraničnej spolupráce v oblasti CR ✓ Vytvorenie vhodných ubytovacích kapacít ✓ Výstavba celkovej infraštruktúry k novej IBV ✓ Výstavba nových vodovodných rozvodov v obci ✓ Zvýšenie počtu vodovodných prípojok ✓ Výstavba nových kanalizačných rozvodov ✓ Zvýšenie počtu kanalizačných prípojok	✓ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj CR v obci a regióne ✓ Nevysporiadané pozemky pod cyklistickými, náučnými a turistickými chodníkmi ✓ Stavebné a legislatívne prekážky ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na vybudovanie infraštruktúry k novej IBV

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 12 SWOT analýza Environmentálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
✓ Vybudovaná kanalizačná sieť na splaškovú vodu ✓ Vybudovaná sieť rozvodov pitnej vody ✓ Zavedený separovaný zber komunálneho odpadu ✓ Kvalitné životné prostredie	✓ Nevybudovaná kanalizačná sieť k novej IBV ✓ Nedostatočná kapacita rozvodov pitnej vody ✓ Nevybudovaná sieť rozvodov pitnej vody k novej IBV ✓ Nevybudovaná kanalizácia na odvod dažďovej vody ✓ Chýbajúca regulácia vodných tokov ✓ Absencia zelene spevňujúcej brehy vodného toku
Príležitosti	Ohrozenia
✓ Možnosť zvyšovania povedomia obyvateľstva o ochrane životného prostredia ✓ Regulácia korýt vodných tokov a revitalizácia ich okolia ✓ Možnosti čerpania finančných prostriedkov z EU ✓ Výsadba zelených zón v obci ✓ Výstavba obecného kompostoviska ✓ Výstavba zberného dvora pre separovaný zber ✓ Rozšírenie environmentálnej výchovy u detí predškolského a školského veku	✓ Nízka disciplína obyvateľstva a podnikov narábajúcimi s odpadmi ✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Výskyt čiernych skládok ✓ Nárast množstva vyvázaných odpadov

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci všetkých troch oblastí swot analýzy (sociálna, hospodárska, environmentálna) závažnosťou prevažujú slabé stránky nad silnými, avšak aj príležitosti nad hrozbami, čo vytvára priestor pre postupný rozvoj a budovanie celkovej infraštruktúry obce.

Zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné problémy obce ako aj hlavné faktory jej rozvoja:

- **nevyhovujúci stav sociálnej infraštruktúry** – je potrebné najmä zlepšiť technický stav a materalno-technické vybavenie predškolského zariadenia, zabezpečiť lepšiu sociálnu infraštruktúru pre o seniorov a mládež a realizovať opatrenia pre zlepšenie možností vykonávania voľnočasových aktivít v obci.
- **nevyhovujúci stav technickej infraštruktúry** – je potrebné najmä zvýšiť kapacitu rozvodnej a vodovodnej siete, obec by zároveň mala pripraviť plán dobudovania nových

a zlepšenia stavu existujúcich miestnych ciest a chodníkov, dobudovať verejné osvetlenie a zaviesť obecný kamerový systém.

- **nevyhovujúci stav občianskej vybavenosti a podmienok pre cestovný ruch**– slabá ponuka obchodov a služieb, nedostatočné zázemie pre rozvoj cestovného ruchu. Je potrebné najmä zabezpečiť lepšiu propagáciu obce v médiách a podporovať rozvoj obchodných a komerčných aktivít v obci.
- **nedostatočné opatrenia na ochranu životného** – je potrebné najmä regulovať výskyt čiernych skládok, revitalizovať a upraviť korytá vodných tokov, vybudovať oddychové zóny v obci a zlepšiť povedomie miestnych obyvateľov o ochrane ŽP

1.4 Ex-post analýza

Tabuľka č. 13 - Hodnotenie predchádzajúceho PHSR za roky 2007-2014

Názov investície - projektu	Objem finančných prostriedko v spolu v €	Finančné prostriedky podľa zdrojov (EUR)						
		Štátny rozpočet	Rozpočet samo- správneho kraja	Rozpočet obce v €	Štátne fondy	úcelové	Rozpočet EÚ	Súkr. (iné) zdroje
Chodníky I. etapa	165, 988	31 867	0	38 640	0		95 541	0
Chodníky II. etapa	81 276	6 906	0	46 745	0		27 625	0
Výstavba vodovodu	1 370 499	1 35 407	0	84 133	0		1 150 959	0
Výstavba kanalizácie	4 390 902	376 464	0	814 498	0		3 199 940	0
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	89 046	8 405	0	8 867	0		71 774	0
Polyfunkčné zariadenie rekonštrukcia	40 468	5 860	0	11 169	0		23439	0
Stoka SO - 04	20 163	4 236	0	3 219	0		12708	0

Zdroj: OcÚ Teriakovc

Ukázky z realizovaných projektů

Výstavba chodníků

Výstavby kanalizácie

Rekonštrukcia kultúrneho domu

Rekonštrukcia elektrického vedenia

Rekonštrukcia vodovodu

Výstavba dažďovej kanalizácie

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Cieľom PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Stratégia obce je vypracovaná v súlade s návrhom Partnerskej dohody na roky 2014-2020. Je výsledkom kombinácie dvoch prístupov: štrukturálneho a regionálneho.

Strategický cieľ a špecifické ciele PRO konkrétne naplňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu navrhnutého Integrovaného regionálneho operačného programu na roky 2014 – 2020, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s PRO obce sú orientované na tvorbu strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PRO je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu obce. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Vízia

„Chceme, aby obec Teriakovce v roku 2025 bola konkurencieschopná, príťažlivá a perspektívna obec so zvyšujúcou sa kvalitou života pre všetkých jej obyvateľov vo všetkých oblastiach, využívajúca všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.

2.1 Prioritné oblasti

Pri určovaní cieľov a prioritných oblastí rozvoja obec Teriakovce vychádza zo strategickej vízie obce.

Pre roky 2016 – 2025 si obec stanovila 4 prioritné oblasti rozvoja obce:

- 1. Sociálne služby – Ciele:** zlepšenie a budovanie sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry predškolských zariadení a zariadení pre rekreáciu a šport, zachovanie a podpora kultúrno-historického dedičstva a zlepšenie propagácie obce v oblasti kultúry
- 2. Cestovný ruch – Ciele:** lepšia propagácia obce v oblasti cestovného ruchu, budovanie rekreačno-relaxačného zázemia obce
- 3. Infraštruktúra – Ciele:** Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, Výstavba a rekonštrukcia technickej a ostatnej infraštruktúry
- 4. Životné prostredie – Ciele:** Zefektívnenie nakladania s komunálnym odpadom, zlepšenie ochrany vôd a pôdy, ochrana ostatných zložiek ŽP

Tabuľka č. 14 - Stratégia rozvoja obce Teriakovce na roky 2016-2025

Prioritné oblasti, oblasti podpory a opatrenia			
PO 01 - Sociálne služby	PO 02 - Cestovný ruch, zamestnanosť a podnikanie	PO 03 - Infraštruktúra	PO 04 - Životné prostredie
Opatrenia v rámci prioritných oblastí a podopatrenia			
1. Sociálna infraštruktúra	1. Zabezpečenie účinnej propagácie obce	1. Zabezpečiť výstavbu miestnych komunikácií	1. Nakladanie s komunálnym odpadom
1.1 Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku	1.1. Aktualizácia webovej stránky obce	1.1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	1.1. Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu
1.2. Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov a sociálne odkázaných	1.2. Budovanie informačných tabúľ	1.2. Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	1.2. Rekultivácia čiernych skládok
1.3. Výstavba centra pre mládež	1.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	1.3. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	2. Ochrana vôd
2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských zariadení	2. Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce	1.4. Výstavba a rekonštrukcia mostov a lávok	2.1. Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov
2.1 Obnova a rozšírenie predškolských zariadení	2.1. Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci	1.5. Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	2.2. Výstavba ČOV
3. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport		2. Výstavba a rekonštrukcia technickej infraštruktúry	2.3. Výstavba, rekonštrukcia dostavba ČOV
3.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry		2.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	3. Ochrana pôdy
3.2. Podpora organizácie športových podujatí		2.2. Rozšírenie vodovodnej siete	3.1. Realizácia protieróznych opatrení
4. Zachovanie a podpora kultúrno - historického dedičstva		2.3. Rozšírenie verejného osvetlenia	4. Ochrana ostatných zložiek

4.1. Rekonštrukcia historických budov		2.4. Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	4.1. Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci
4.2. Rekonštrukcia kultúrneho zariadenia		2.5. Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV	
4.3. Výstavba prírodného amfiteátra		2.6. Výstavba kanalizačnej siete	
4.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí		3. Ostatná infraštruktúra	
5. Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry		3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci - kamerový systém	
5.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce			
5.2. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni			

Zdroj: vlastné spracovanie

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PRO na roky 2016-2025 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v stanovených prioritných oblastiach na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce na roky 2016-2025: **Strategickým cieľom rozvoja obce na roky 2016-2025 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.** Programová časť PRO obce obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programu rozvoja.

3.1 Prioritná oblasť č.1

Tabuľka č. 15 - Prioritná oblasť č.1 Sociálne služby

CIEĽ Č. 1	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry soc. zariadení	1.1 Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov v dôchodkovom veku	- Rekonštrukcia/ / modernizácia priestorov	3 000
		- Materiálno - technické vybavenie priestorov	3 000
	1.2 Zabezpečenie stravovanie pre dôchodcov a sociálne odkázaných	- Materiálno - technické vybavenie priestorov	2 000
		- Personálne zabezpečenie činnosti zariadenia	1 000
	1.3 Výstavba centra pre mládež	Materiálno - technické vybavenie	6 000
CIEĽ Č. 2	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských zariadení	2.1 Obnova a rozšírenie predškolských zariadení	- Výstavba nových priestorov	150 000
		- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	5 000
		- Rekonštrukcia - zabezpečenie zníženia energetickej náročnosti stavby - projekt	5 000
		- Rekonštrukcia - zabezpečenie zníženia energetickej náročnosti stavby - realizácia	150 000
CIEĽ Č. 3	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport	3.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	4 000
		- Výstavba nových priestorov na športové aktivity	200 000
		- Výstavba športovísk pre letné, zimné a netradičné športy	50 000

3.2 Podpora organizácie športových podujatí	- Zabezpečenie personálnych kapacít	4 000
	- Materiálno - technické a finančné zabezpečenie	20 000

Cieľ č. 4	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Zachovanie a podpora kultúrno-historického dedičstva	4.1 Rekonštrukcia historických budov	- Vypracovanie technickej dokumentácie	4 000
		- Rekonštrukcia priestorov	250 000
	4.2. Rekonštrukcia kultúrneho zariadenia	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	5 000
		- Rekonštrukcia priestorov kultúrneho zariadenia	200 000
		- Zníženie energetickej náročnosti stavby	20 000
	4.3. Výstavba prírodného amfiteátra	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		- Výstavby a materiálno - technické vybavenie amfiteátra	150 000
	4.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí	- Podpora pravidelných a nových kultúrnych podujatí	10 000

Cieľ č. 5	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry	5.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce	- Spracovať koncepciu PROPAGÁCIE obce v multimediálnej forme	1 000
		- Spracovanie multimediálnej formy	4 000
	5.2 Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni	Vytváranie partnerstiev	3 000
		Realizácie spoločných projektov	20 000

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2 Prioritná oblasť č.2

Tabuľka č. 16 - Prioritná oblasť Cestovný ruch

CIEĽ Č. 1	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Zabezpečenie účinnejšej propagácie obce	1.1. Aktualizácia webovej stránky obce	- Zabezpečenie finančných prostriedkov	1 000
		- Obsahová analýza webovej stránky	500
		- Aktualizácia webovej stránky	1 000
	1.2. Budovanie informačných tabúľ	- Budovanie tabúľ informujúcich propagujúcich kultúrne hodnoty obce	1 000
		- Budovanie a inštalácia smerových tabúľ	500
	1.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	- Organizácia trhov a veľtrhov propagujúcich CR	2 000

CIEĽ Č. 2	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce	2.1. Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci	- Zabezpečenie finančných prostriedkov	1 500
		- Výstavba turistických trás	5 000
		- Výstavba cyklistických, náučných chodníkov	6 000
		- Rozvoj agroturistiky (ubytovacie zariadenia	20 000

Zdroj: vlastné spracovanie

3.3 Prioritná oblasť č. 3

Tabuľka č. 17 - Prioritná oblasť Infraštruktúra

CIEĽ Č. 1	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Zabezpečenie výstavby miestnych komunikácií	1.1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		- Vysporiadanie pozemkov pod komunikáciami	50 000
		- Výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach	250 000
	1.2. Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	500
		- Výstavba cyklotrasy medzi . Prešov- Šalgovi , Vyšná Šebastová	6 000
		- Zriadenie doplnkovej infraštruktúry - cyklo stojany, parkoviská, , odpočívadlá	5 000
	1.3. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciach	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	1 500
		- Výstavba chodníka	250 000
	1.4. Výstavba a rekonštrukcia mostov a lávok	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2 000
		- Výstavba a rekonštrukcia mosta	5 000
	1.5. Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	- Osadenie dopravného značenia	500
		- Osadenie cestného zrkadla	200
		- Osvetlenie priechodov pre chodcov	500
CIEĽ Č. 2	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Zabezpečiť výstavbu technickej infraštruktúry	2.1 Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	2 000
		- Rozšírenie elektrických rozvodov VN	100 000
		- Výstavba novej trafostanice	50 000
	2.2 Rozšírenie vodovodnej siete	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	1 500
		- Rozšírenie vodovodnej siete	100 000

2.3. Rozšírenie verejného osvetlenia	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	4 000
	- Rozšírenie verejného osvetlenia	150 000
	- Osvetlenie priechodov pre chodcov	5 000
2.4. Rekonštrukcia a rozšírenie obecného rozhlasu	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	1 500
	- Rekonštrukcia obecného rozhlasu	30 000
	- Výstavba a montáž obecného rozhlasu	30 000
2.5. Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
	- Príprava sietí v lokalite novej IBV	150 000
2.6. Výstavba kanalizačnej siete	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	5 000
	Výstavba novej kanalizačnej siete	800 000
	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete	200 000

CIEĽ Č. 3	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Ostatná infraštruktúra	3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci -kamerový systém	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		- Montáž kamerového systému v obci	25 000

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 Prioritná oblasť č. 4

Tabuľka č. 18 - Prioritná oblasť Životné prostredie

CIEĽ Č. 1	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Nakladanie komunálnym odpadom ^s	1.1. Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu	- Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	20 000
	1.2. Rekultivácia čiernych skládok	- Lokalizácia čiernych skládok komunálneho odpadu	500
		- Likvidácia čiernych skládok komunálneho odpadu	15 000

CIEE Č. 2	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Ochrana vôd	2.1. Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		- Revitalizácia vodného toku (úprava koryta, spevnenie brehov, prehĺbenie)	200 000
	2.2. Výstavba, rekonštrukcia dostavba ČOV	- Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		- Výstavba ČOV	250 000

CIEE Č. 3	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Ochrana pôdy	3.1. Realizácia protieróznych opatrení	- Vypracovanie technickej dokumentácie	3 000
		- Realizácia protieróznych opatrení	20 000

CIEE Č. 4	OPATRENIA	AKTIVITY	ODHADOVANÁ CENA
Ochrana ostatných zložiek	4.1. Výstavba oddychových zón v obci	- Vypracovanie technickej dokumentácie	2 000
		Výstavba obecného parku	50 000
		Výsadba zelene na voľných priestranstvách v obci	30 000
		Výstavba oddychovej zóny	90 000

Zdroj: vlastné spracovanie

4. IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

Implementačná časť PRO nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Obsahuje najmä východiská, popis organizačného zabezpečenia a popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta. Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností, a to z vlastných zdrojov a zo zdrojov domácich a zahraničných grantov, prípadne zo sponzorských príspevkov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Vypracovaním Programu rozvoja obce Teriakovce plní jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania. Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od začiatku do konca. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Obec má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja z vlastných zdrojov. Realizácie projektov vyprofilovali medzi pracovníkmi obce odborne zdatný projektový tím, postačujúci pre úspešné riadenie projektov v budúcnosti.

Realizácia Programu rozvoja obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva **prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta)**. **Najvyšším orgánom** obce je **obecné zastupiteľstvo**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie zastupiteľstva ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PRO zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. **Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia** PRO schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu, vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia PRO v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaviteľom je **starosta obce**. Vo vzťahu k realizácii PRO starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné). **Organizačne a administratívne zabezpečuje** veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom **obecný úrad**.

Adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program:

Obecný úrad Teriakovce

Teriakovce 54

080 05 Prešov-Solivar

Tel. číslo: 051/ 771 67 02

Email: obec@teriakovce.sk

Zodpovedná osoba: Miroslav Angelovič – starosta obce (tel. kontakt. +421 904 512 554)

4.2 Monitoring

Zmyslom hodnotenia a monitorovania procesu je poskytnúť informácie o efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom sú hodnotiace a monitorovacie správy, praktické odporúčania v priebehu realizácie projektu. Pri monitorovaní je potrebné sledovať zmeny v smerovaní obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, nové požiadavky obyvateľov a cieľových skupín. Výstupné informácie získané monitoringom je nevyhnutné analyzovať, prehodnotiť aktuálnosť cieľov a opatrení.

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude termín do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Monitoring stratégie je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PRO na život v obci. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Je potrebné zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe.

K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a úlohou vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PRO,
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PRO.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce

- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

4.2 Informovanosť a publicita

Program rozvoja obce bude po schválení obecným zastupiteľstvom zverejnený na web stránke obce www.teriakovce.sk. Súčasťou zverejnenia je aj forma diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas). Program sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EU fondov.

Každoročne bude zverejnená aj Správa o monitoringu a hodnotení programu. Rada rozvoja obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančné prostriedky, ktoré môže obec použiť na realizáciu projektových zámerov delíme na zdroje:

- **Verejné zdroje** – rozpočet obce. Investície z verejných zdrojov sa zameriavajú najmä na riešenie bežných akcií, akútnych a havarijných stavov
- **Súkromné zdroje** – investovanie súkromných finančných zdrojov, obvykle skvalitňujú služby pre návštevníkov obce a miestnych obyvateľov
- **Fondy Európskej únie** – v programovom období 2014 – 2020 čerpá Slovenská republika zdroje EÚ na základe dokumentu Partnerská dohoda SR na obdobie 2014 – 2020 v programovom období je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na napĺňanie jej dvoch hlavných cieľov – Investovanie do rastu zamestnanosti a Európska územná spolupráca.

Partnerská dohoda určuje strategické priority, ktoré budú implementované cez šesť operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ : Výskum a inovácie, Integrovaná infraštruktúra, Ľudské zdroje, Kvalita životného prostredia, Efektívna verejná správa, Integrovaný ROP a samostatne riešené programy : Technická pomoc (TP), Rybné hospodárstvo (RH), Program rozvoja vidieka (PRV), Európska územná spolupráca (EÚS), Program INTERACT (PI).

5.1 Indikatívny finančný plán

Výšku finančných prostriedkov v PRO uvádzame pri jednotlivých projektoch a oblastiach odhadom, nakoľko bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex ante určiť presnú sumu. Pri rozhodovaní o financovanie projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a prínos pre obec.

Tabuľka č. 19 - Celkový prehľad plánovaných investícií na roky 2016-2025

Prioritné oblasti	Celkový odhad za roky 2016-2025
Sociálne služby	1 273 000 eur
Cestovný ruch	38 500 eur
Infraštruktúra	2 234 200 eur
Životné prostredie	651 000 eur
Spolu	4 196 700 eur

Zdroj: OcÚ Teriakovce

Tabuľka č. 20 – Model viaczdrojového financovania plánovaných investícií

Oblasť	Celkové náklady	EÚ	Štát	Obec
Sociálne služby	1 273 000 eur	1 082 050eur	127 300 eur	63 650
Cestovný ruch	38 500 eur	32 725 eur	3 850 eur	1 925 eur
Infraštruktúra	2 234 200 eur	1 899 070 eur	223 420 eur	111 710 eur
Životné prostredie	651 000 eur	553 350 eur	65 100 eur	32 550 eur

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Program rozvoja obce (PRO) je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte 5 – 10 rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PRO obce presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PRO je natoľko dôležité a užitočné, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.